

ОСОБЛИВОСТІ РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧОЇ ПІДГОТОВКИ Й ПОЛІГРАФІЧНОГО ВИКОНАННЯ НОТНИХ ВИДАНЬ

Доп. – Ткач А., 313-ВС
Наук. кер. – ст. викл. Садівничий В.О.

На сучасному ж книжковому ринку України паралельно з текстовими виданнями активно розповсюджуються нотні, які у відповідного цільового та читацького призначення вирізняються серед іншої друкованої продукції знаковою природою інформації. Згідно з даними Національної парламентської бібліотеки щороку в Україні з'являється друком майже півсотні нотних видань.

Нотними називають видання, які містять нотний запис музичних творів із текстом чи без нього. На відміну від текстових, вони є особливим видом творів друку, в яких умовними графічними знаками (нотами) відтворений музичний твір. За функціональним призначенням вони поділяються на три групи: наукові, навчальні, концертні.

На Сумщині нотописання і нотовидання постало й потужно розвивалося дуже давно. У першу чергу це пов'язане з діяльністю славнозвісної Глухівської співацької школи, а розквіт його припадає на час гетьманування Кирила Розумовського, коли Глухів був гетьманською столицею. В цьому місті народилися такі світочі, як Гаврило Головня, Дмитро Бортнянський, Максим Березовський. Осібна ж роль у нотозапису та підготовці нотних видань належить уродженцеві Роменського р-ну Климентові Квітці, який записав сотні пісень і укладав десятки видань.

На сучасному етапі багато видавництв Сумщини займаються подібною діяльністю: у краєзнавчому відділі Сумської обласної наукової бібліотеки закартковане 31 нотне видання, що побачило світ у місцевих видавництвах протягом останніх 10 років.

Однак редакційно-видавнича підготовка цих видань не завжди відповідає вимогам, які до них висуваються. Під час роботи нами проаналізовано й виявлено низку хиб, найхарактернішими серед яких можна назвати такі.

Перше. Згідно з вимогами видавничих стандартів, формати нотних видань, розміри нотних і текстових шпальт та види раштрів для музичних творів однієї групи у виданнях однієї серії повинні бути однаковими. Нотні видання сумських видавництв не відповідають цим вимогам. Так формат видання „І слово в пісні відгукнеться...” після обрізу має параметри 160×230 замість 170×240 при форматі паперу та частки аркуша 70×100/16.

Друга вимога полягає в тому, що в творах українських композиторів, які розраховані на масового читача, всі темпопозначення повинні бути українською мовою. У нотному виданні „І слово в пісні відгукнеться...” спостерігається порушення використання розшифрування італійських темпопозначень українською мовою. Зовсім іншу ситуацію ми спостерігаємо в виданні СумДПУ ім. А. С. Макаренка „У країні музичної грамоти”: в цій книзі немає жодного такого порушення.

Третє. У заголовках прізвище автора тексту повинно розміщуватися з лівої, а прізвище композитора – з правої сторони. Як не прикро констатувати, але порушення оформлення заголовків допущено у нотному виданні „Джерело: Аранжування та виконавська редакція для баяна, акардеона пісень А. Житкевича”. Прикрість у тому, що видання підготовлене до друку фахівцями музикантами та музикознавцями з відділення музики факультету мистецтв Сумського державного педагогічного університету.

Четверте. Темпові позначення *p*, *f*, *mp*, *mf*, *pp*, *fff* повинні стояти від відповідних головок нот ліворуч. У нотному виданні „Джерело: Аранжування та виконавська редакція для баяна, акардеона пісень А. Жткевича” спостерігаються порушення цього правила. Подібно до попереднього у виданні „І слово в

пісні відгукнеться...” але в цій книжці ми бачимо часткове порушення норм.

**РОЛЬ ІЛЮСТРАЦІЇ В ПЕРЕВИДАННЯХ:
на прикладі книги “Білий колір життєдайний.
З історії медицини Конотопа»**

Доп. – Солтис А.І., ПР-34
Наук. кер. – ст. викл. Садівничий В.О.

Ілюстрація (від лат. *illustratio* – освітлення) – наочне зображення, пояснення за допомогою наочних прикладів; зображення, що супроводжує й доповнює текст, галузь образотворчого мистецтва, пов’язана з образним тлумаченням літературного твору.

Ілюстрація – інформація, зафіксована у вигляді точок (пікселів) на носії інформація, яку ЗМІ призначають для передачі реципієнтам. Кожен піксел має певні координати в двомірному просторі, а також колір та інтенсивність. У видавничій справі ілюстрація складається з трьох компонентів:

- а) посилання в основному тексті на ілюстрацію;
- б) власне ілюстрації;
- в) підпису до ілюстрації.

Перший і третій компоненти для деяких видів повідомлень (наприклад публіцистичних) є факультативними.

Згідно з ДСТУ 3018 – 95 “Видання. Поліграфічне виконання. Терміни і визначення» ілюстрація – зображення, яке доповнює, пояснює чи прикрашає текст видання.

Відповідно до цього стандарту у виданні повинні бути відтворені всі елементи тексту та ілюстрацій. Зображення повинні бути чіткими, однакової контрастності як в одному примірнику, так і в усьому тиражі. У книзі “Білий колір життєдайний» ілюстрації не відповідають цьому пунктові стандарту ДСТУ 3018 – 95: переважна більшість ілюстрацій нечіткі (стор. 5, 44, 93).

Зображення кольорових ілюстрацій повинні бути насичені та зберігати всі кольори. Варто зазначити, що у книзі не всі